

JĘZYK POLSKI – egzamin pisemny oraz ustny

Zakres materiału z klas poprzednich oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe uczniów:

- Wyjaśnia pojęcia i potrafi wskazać w tekście: epitet, porównanie, przenośnię, zdrobnienie, zgrubienie;
- Wyjaśnia pojęcia i podaje przykłady: mit, dziennik, pamiętnik, powieść; nowela; przypowieść
- Rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania.

Kształcenie językowe uczniów:

- Zna części mowy i ich cechy: czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimek, przymek, spójnik;
- Rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
- Nazywa i wyróżnia w tekście części zdania (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik);
- Rozpoznaje w zdaniu związki główne i poboczne wyrazów;
- Rozpoznaje w tekście typy wypowiedzi: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań.
- Dokonuje rozbioru logicznego zdania pojedynczego.

Tworzenie wypowiedzi uczniów:

- Potrafi napisać: dialog, opowiadanie, opis, list, zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, notatka, dedykacja, sprawozdanie, podziękowanie, instrukcja, charakterystyka;
- Wygłasza z pamięci tekst poetycki.

Samokształcenie uczniów:

- Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje;
- Zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych;
- Korzysta ze słowników ogólnych i specjalistycznych języka polskiego (słownik języka polskiego, słownik ortograficzny, słownik frazeologiczny, słownik synonimów, słownik motywów literackich)
- Rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji;
- Poznaje życie kulturalne swojego regionu;
- Rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.

ZAGADNIENIA KLASA 5 SP

Lektury obowiązkowe

- Clive Staples Lewis „Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa” (+ cała seria);
- Przypowieści ewangeliczne: o siewcy, o talentach, o pannach roztropnych, o miłosiernym samarytaninie;
- Ferenc Molnar „Chłopcy z Placu Broni”;
- Bolesław Prus „Katarynka”;
- Seweryna Szmaglewska „Czarne Stopy”;
- Wybrane wiersze Jana Twardowskiego, Leopolda Staffa, Anny Kamieńskiej, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza.

Lektury uzupełniające

- Małgorzata Musierowicz, wybrane z serii *Jeżycjada*;
- Małgorzata Strękowska-Zaremba „Rotmistrz Witold Pilecki”;
- Edmund Niziurski „Sposób na Alcybiadesa”;
- Bolesław Prus „Kamizelka”;
- Mark Twain „Przygody Tomka Sawyera”.

PRZYKŁADOWE PYTANIA

- Przygotuj do recytacji wybrany utwór: Adama Mickiewicza, Tadeusza Różewicza, Juliusza Słowackiego, Leopolda Staffa lub Jana Twardowskiego;
- Przygotuj w dowolnej formie prezentację na temat wybranej lektury obowiązkowej;
- Opowiedz o wybranym przedstawieniu teatralnym, używając słownictwa związanego z teatrem;
- Wymień zasady pisowni wyrazów z rz i ż, ch i h;
- Podaj 5 związków frazeologicznych pochodzących z mitologii i wyjaśnij ich znaczenie;
- Odszukaj wskazaną informację w słowniku, podręczniku.
- Przeczytaj głośno tekst i odpowiedz na pytania (czytanie ze zrozumieniem);
- Streść wybraną przypowieść biblijną;
- Wyjaśnij, na czym polega komunikacja językowa;
- Omów różnice między językiem mówionym a pisany.
- Opisz podany obraz, stosując słownictwo związane z malarstwem.

JĘZYK ANGIELSKI - Zakres materiału z klasy 3 i 4 oraz:

Zagadnienia leksykalne

1. Kalendarz (godziny).
2. Dom (miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń i ich wyposażenia).
3. Człowiek (uczucia i emocje, opisywanie osób, umiejętności i zainteresowania, ubrania i akcesoria).
4. Szkoła (przedmioty nauczania, przybory szkolne, pomieszczenia).
5. Praca (nazwy popularnych zawodów, miejsca pracy, czynności związane z wykonywanym zawodem).
6. Żywnienie (artykuły spożywcze, opakowania, posiłki; opis tego, co jem podczas każdego z posiłków).
7. Zakupy i usługi (rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, dialog w restauracji).
8. Podróżowanie i turystyka (środki transportu, kierunki świata, pytanie o drogę, opisywanie jak dojść w konkretne miejsce, miejsca w mieście).
9. Sport (popularne dyscypliny sportu, sprzęt sportowy).
10. Zdrowie (samopoczucie, higiena codzienna, choroby i dolegliwości).
11. Świat przyrody (pogoda i zjawiska atmosferyczne, elementy krajobrazu, nazwy zwierząt).
12. Nauka i technika (gadżety, korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych)
13. Przymiotniki i ich przeciwieństwa.
14. Czasowniki opisujące czynności życia codziennego, szkolnego, czasu wolnego.
15. Kraje, narodowości i języki. Położenie geograficzne.

Zagadnienia gramatyczne

1. Czas teraźniejszy – Present Simple (twierdzenia, pytania, przeczenia). Podstawowe przysłówki częstotliwości i ich pozycja w zdaniu twierdzącym.
2. Czasownik to be i have got.
3. Zaimki osobowe w formie dopełnienia, np. me, you, him, her, it.
4. Liczebniki porządkowe.
5. Podawanie dat.

ZAGADNIENIA KLASA 5 SP

Mówienie o czynnościach wykonywanych w momencie mówienia oraz o planach i intencjach; proponowanie.

1. Czas teraźniejszy ciągły – Present Continuous w zdaniach twierdzących, pytaniach i przeczeniach, we wszystkich osobach liczby pojedynczej i mnogiej. Określenia czasu Present Continuous. Zasady dodawania końcówki „-ing” do czasownika.
2. Konstrukcja „be going to” – zamierzenia i intencje.
3. Konstrukcja „Let’s...”.
4. Przyimki czasu (np. w poniedziałek, w maju, o godzinie 7, rano) oraz miejsca i kierunku (np. do domu, ze szkoły, na, w, nad, pod, przed, za, obok).
5. Present Simple vs Present Continuous – porównanie dwóch czasów teraźniejszych.
6. Spójniki – and, because, but, so, or.

Określanie ilości, opisywanie swoich odczuć, porównywanie.

1. Liczba mnoga rzeczowników (rzeczowniki regularne i nieregularne).
2. Rzeczowniki policzalne i niepoliczalne.
3. Wyrażenia: some, any, a lot of i ich zastosowanie.
4. Pytania: how many, how much
5. Konstrukcje czasownikowe z „-ing” po czasownikach: like, love, hate, enjoy, don’t/doesn’t like
6. Stopniowanie przymiotników.

Mówienie o czynnościach w czasie przeszłym.

1. Podstawowe informacje na temat czasu przeszłego prostego – Past Simple – z czasownikiem to be, z czasownikami regularnymi i nieregularnymi; twierdzenia, przeczenia i pytania.
2. Czasowniki regularne i nieregularne – wszystkie trzy formy, np. work – worked – worked; do – did – done

INFORMATYKA

W zakres programowy klasy V wchodzi pogłębione opanowanie:

- programu MS Power Point,
- programu MS Word,
- programu Scratch,
- programu Pivot Animator.

Poniżej znajdują się przykładowe pytania w tych tematach:

MS WORD:

1. Co to znaczy, że program jest edytorem tekstu?
2. Co to jest formatowanie tekstu? Jak wyczyścić formatowanie w tekście?
3. Po co stosujemy skróty klawiaturowe? Jakich znasz skróty klawiaturowe?
4. Co to jest akapit? Co to jest interlinia? Jak ją zmienić?
5. Do czego służy przycisk F5? Jak zamienić wszystkie wyrazy „nie” w tekście na „tak”? A jak wszystkie „u” na „ó”?
6. Jakich znasz zasady tworzenia dokumentów?
7. Twarda spacja? Miękki enter? Kontrola bękartów i wdów?
8. Co można zrobić z obrazem w programie MS Word?
9. Jak przyciąć obraz? Jak zmienić rozmiar? Jak usunąć tło? Jak zmienić kolor?
10. Jakie znaki należą do znaków niedrukowanych?
11. Co to jest tabela? Z czego składa się tabela? Jak możemy ją edytować?
12. Jakie ustawienia możemy znaleźć we wstążce dedykowanej tabelom?
13. Jak wstawić tabelę? Jak nadać jej nowy wygląd?
14. Co to jest komórka? Wiersz? Kolumna? Jak dorysować dodatkowy wiersz? Jak zmienić szerokość komórki?

MS POWER POINT

1. Zasady tworzenia prezentacji.
2. Wyznaczenie tytułu prezentacji i wybór motywu slajdów? Tworzenie i formatowanie prezentacji w MS Power Point.
3. Przejęcia i animacje w prezentacji.
4. Muzyka i wideo w prezentacji to zaleta czy wada? Na której karcie wstawiamy dźwięk i wideo w MS Power Point?
5. Jak zapisać prezentację jako plik wideo w MS Power Point?

SCRATCH

1. Jak rysować proste kształty?
2. Jak rysować figury geometryczne?
3. Jak zmienić tło?
4. Co to jest algorytm?
5. Jak określić położenie duszka?
6. W którym miejscu jest środek sceny? Jak go znaleźć?

PIVOT ANIMATOR

1. Do czego służy program Pivot Animator?
2. Jak stworzyć prostą animację? Jak stworzyć swoją figurę i ją modyfikować?
3. Co to jest klatka? Pętla?
4. Jak dodać tło do animacji?
5. Do czego służy format GIF? AVI?

HISTORIA Egzamin pisemny oraz ustny

(WCZORAJ I DZIŚ , podręcznik do historii dla kl.5 SP, Grzegorz Wojciechowski, wyd. Nowa era 2021).

1. Pierwsze cywilizacje Mezopotamii, Indii i Chin.

(pojęcie cywilizacji; Mezopotamia jako miejsce powstania pierwszych cywilizacji; znaczenie wielkich rzek dla rozwoju najstarszych cywilizacji; struktura społeczna; politeistyczne wierzenia religijne; w dolinie Indusu; społeczeństwo kastowe; osiągnięcia: system nawadniający, dwunastkowy system obrachunkowy, koło, rydwan; znaczenie terminów: kanał nawadniający, Kodeks Hammurabiego, politeizm, zikkurat, Bliski Wschód, Daleki Wschód; państwo cesarzy chińskich; osiągnięcia: porcelana, papier, Wielki Mur Chiński).

2. W Egipcie faraonów.

(cywilizacja nad Nilem; struktura społeczna w starożytnym Egipcie; religia starożytnego Egiptu jako przykład politeizmu; wiara w życie pozagrobowe; osiągnięcia: piramidy, mumifikacja, astronomia; znaczenie terminów: faraon, hieroglify, mumia, sarkofag, piramida).

3. Starożytny Izrael.

(wyjście Mojżesza z Egiptu do Ziemi Obiecanej; król Salomon i Świątynia Jerozolimska; niewola babilońska; Dekalog i Stary Testament; znaczenie terminów: monoteizm, judaizm, Jahwe, prorocy, Dekalog, Biblia, Tora, Mesjasz, Mojżesz, menora, Ściana Płaczu, królowie Dawid i Salomon, gwiazda Dawida).

4. Starożytna Grecja, jej kultura i władza.

(warunki geograficzne Grecji; Ateny jako przykład greckiej polis; cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej; wychowanie spartańskie; mity greckie; teatr grecki - dramat i komedia starożytna; Grecja jako ojczyzna filozofii; idea igrzysk olimpijskich; sztuka grecka i klasyczne kanony piękna; znaczenie terminów: Hellada, Hellenowie, obywatel, agora, dialog, demokracja, falanga, hoplici, amfiteatr, Troja, Olimp, pięciobój olimpijski, filozofia, Akropol).

5. Starożytny Rzym, jego ustrój i kultura.

(legendarne początki państwa rzymskiego; zasady ustrojowe republiki rzymskiej; podboje rzymskie; Rzym cesarstwem; romanizacja prowincji; kryzys cesarstwa - walki o tron, najazdy plemion barbarzyńskich; społeczeństwo starożytnego Rzymu; wierzenia Rzymian; rzymskie drogi i budowle; prawo rzymskie; znaczenie terminów: monarchia, republika, patrycjusze, plebejusze, senat, konsulowie, dyktator, trybun ludowy, namiestnicy, romanizacja, barbarzyńcy, gladiatorzy, bazylika, amfiteatr, akwedukt, Koloseum).

6. Początki chrześcijaństwa.

(Judea - prowincja rzymska; Jezus z Nazaretu i powstanie chrześcijaństwa; rola św. Pawła oraz św. Piotra w rozwoju chrześcijaństwa; przyczyny prześladowań chrześcijan; Konstantyn Wielki i edykt mediolański; wielka wędrówka ludów i upadek cesarstwa rzymskiego; znaczenie terminów: Mesjasz, apostołowie, Ewangelia, Biblia - Stary i Nowy Testament, biskup Rzymu - papież, Hunowie, wielka wędrówka ludów; data i związane z nią wydarzenie: 313 r.).

7. Początki islamu.

(ludy arabskie; nauki Mahometa; pięć filarów islamu; podboje Arabów; kultura arabska; cyfry arabskie; szachy; algebra; znaczenie terminów: arabeski, meczet, imam, Czarny Kamień, Koran, dżihad, kalif, kalifat; data i związane z nią wydarzenie: 622 r.).

8. Wyprawy krzyżowe.

(państwo Turków seldżuckich; synod w Clermont i przyczyny wypraw krzyżowych; utworzenie Królestwa Jerozolimskiego; krucjaty i ich przebieg; zakony rycerskie; upadek Akki; skutki wypraw krzyżowych; znaczenie terminów: Ziemia Święta, synod, Lewant, Bliski Wschód, krucjata, krzyżowcy, zakony rycerskie; daty i związane z nimi wydarzenia: 1095, 1096, 1099, 1291).

9. Społeczeństwo średniowiecza i jego zajęcia.

(państwo patrymonialne; senior i jego wasale; lenno i znaczenie posiadania ziemi - system feudalny; kształtowanie się stanów; od giermka do rycerza; kultura rycerska; lokowanie wsi; renta feudalna; lokacja miast; prawo miejskie; rodzaje zakonów; styl romański i gotycki w sztuce; znaczenie terminów: herb, lokacja, pańszczyzna, lenno, sołtys, ława wiejska, ławnicy, kmieć, patrycjusze, pospólstwo, plebs, rzemiosło, rzemieślnicy, cech, uniwersytet, skryptorium, przypory, witraże, miniatura, inicjał, paż, giermek, barbakan, radło, pług, zakon żebraczy, ratusz).

10. Rządy Mieszka I i Bolesława Chrobrego.

(państwo Polan; dynastia Piastów; Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski; małżeństwo Mieszka I z Dobrawą; chrzest Polski i jego znaczenie; bitwa pod Cedynią; misja św. Wojciecha; zjazd gnieźnieński i przybycie cesarza Ottona III; rozwój polskiego Kościoła; relacje Bolesława Chrobrego z sąsiadami i toczony wojny; koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski i jej znaczenie; znaczenie terminów: książę, gród, metropolia, arcybiskupstwo, biskupstwo, koronacja, margrabia; daty i związane z nimi wydarzenia: 966, 972, 997, 1000, 1002-1018, 1025).

11. Testament Bolesława Krzywoustego i skutki rozbicia dzielnicowego.

(podział państwa polskiego na dzielnice; walki wewnętrzne pomiędzy przedstawicielami dynastii Piastów; utrwalenie podziału politycznego ziem polskich; osłabienie Polski na arenie międzynarodowej; najazdy Mongołów i bitwa pod Legnicą; przemiany społeczne i gospodarcze; sprowadzenie Krzyżaków na ziemie polskie; polityka Zakonu względem ziem polskich; zajęcie przez Krzyżaków Pomorza Gdańskiego; próby zjednoczenia ziem polskich przez książąt śląskich; Przemysław II królem Polski; panowanie Wacława II i Wacława III; znaczenie terminów: palatyn, bracia przyrodni, testament, seniorat; daty i związane z nimi wydarzenia: 1109, 1116, 1122, 1138, 1226, 1227, 1241, 1295, 1300).

12.Polska za czasów Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego.

(polityka Władysława Łokietka i jego koronacja; konflikt Władysława Łokietka z Krzyżakami i bitwa pod Płowcami, rola Kościoła w zjednoczeniu Polski; polityka zagraniczna Kazimierza Wielkiego; przyłączenie nowych ziem do państwa polskiego; pokój z zakonem krzyżackim; zjazd monarchów w Krakowie - uczta u Wierzyńka, umocnienie granic państwa; rozwój gospodarczy państwa; założenie Akademii Krakowskiej; układ dynastyczny Andegawenów; znaczenie terminów: insygnia koronacyjne, Szczerbiec, społeczeństwo stanowe, przywilej, prawo lokacyjne magdeburskie, prawo lokacyjne lubeckie, dyplomacja, układ dynastyczny; daty i związane z nimi wydarzenia: 1320, 1331, 1333, 1343, 1364).

13.Dynastia Jagiellonów na tronie polskim - jej początki i rozwój.

(śmierć ostatniego Piasta na tronie polskim; panowanie Jadwigi Andegaweńskiej i małżeństwo z Jagiełą; unia polsko-litewska w Krewie i w Horodle; państwo polsko-litewskie; przyczyny wybuchu wielkiej wojny z Zakonem w 1409 r.; bitwa pod Grunwaldem; I pokój toruński; spór polsko-krzyżacki na soborze w Konstancji; król Władysław III i jego śmierć w bitwie pod Warną; wojna trzynastoletnia; II pokój toruński; Kazimierz Jagiellończyk i odzyskanie dostępu do Morza Bałtyckiego; rządy Jagiellonów w Czechach i na Węgrzech; znaczenie terminów: unia realna, unia personalna, pospolite ruszenie, wojsko zaciężne, najemnicy, rada królewska, poseł, izba poselska; daty i związane z nimi wydarzenia: 1370, 1385, 1409, 1410, 1411, 1413, 1414-1418, 1444, 1447, 1453-1466).

ZAGADNIENIA KLASA 5 SP

MATEMATYKA

I. Arytmetyka liczb naturalnych

1. Zapisywanie liczb słowami i cyframi. Rzymski zapis cyfr I – 1; V – 5; X – 10; L – 50; C – 100; D – 500; M – 1000
 - *zapisz cyframi rzymskimi podane daty (lub liczby) zapisane cyframi arabskimi.*
 - *Zapisz cyframi arabskimi podane daty zapisane cyframi rzymskimi.*
2. Rachunki pamięciowe: dodawanie, odejmowanie, mnożenie, dzielenie, dzielenie z resztą i potęgowanie. Kolejność wykonywania działań, np.
 - *Zapisz iloczyn potęg w postaci jednej potęgi*
 - *Zapisz potęgę w postaci iloczynu jednakowych czynników*
 - *Oblicz: $5 \cdot 17 - 23 \cdot 4$; $5 \cdot (87 - 33) \cdot 14$; $(15 + 63 \div 3) - 2^5 \cdot 3 \div 4$*
 - *Pierwszy międzynarodowy mecz piłki nożnej odbył się w 30 listopada 1872 roku. 12 lat później odbył się pierwszy turniej międzynarodowy, po kolejnych 24 latach piłka nożna została oficjalną konkurencją letnich igrzysk olimpijskich. W którym roku odbył się pierwszy turniej międzynarodowy, a w którym po raz pierwszy rozegrano mecz na olimpiadzie letniej. Ile lat minęło od tych wydarzeń?*
 - *Na początku roku szkolnego Zosia zrobiła zakupy w sklepie papierniczym. Kupiła 3 bloki po 3zł, kredki za 12zł, dwa zestawy pędzli po 17zł, 5 klejów po 3,5zł. Ile zapłaciła Zosia za te zakupy? Ile reszty dostanie, gdy da sprzedawcy banknot 200 zł?*
3. Cechy podzielności przez 3 i 9, 2 i 4, 6, 5 i 10, 12 i 15 np.
 - *Jaką cyfrę należy wpisać w miejsce *, żeby liczba $18 \cdot 4$ była podzielna przez 9?*
 - *Sprawdź czy dana liczba jest podzielna przez: 3 i 9, lub 2 i 4, lub 6, lub 5 i 10, lub 12 i 15*
4. Rachunki pisemne: dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie, np.
 - *Oblicz metodą pisemną: $8392 + 193 + 98$; $52\,000 - 678$; $2379 \cdot 246$; $1326:13$*
5. Liczby pierwsze i liczby złożone
 - *Rozłóż na czynniki pierwsze liczbę 3 razy większą od iloczynu liczb 22 i 36*
 - *Wskaż, które z podanych liczb są liczbami pierwszymi.*
 - *Na przykładzie rozkładu pewnej liczby na czynniki pierwsze wskaż jej dzielniki.*
6. Zegar i kalendarz, np.
 - *Ile czasu upłynie od 9:38 do 11:04?*
 - *Film zaczął się o 13:45 i trwał 2 godziny 35 minut, biorąc pod uwagę blok reklamowy, który trwał 26 minut, o której godzinie film się skończył?*
 - *Grupa pielgrzymów wyruszyła w drogę o godzinie 9:00 4 sierpnia, do celu doszła 15 sierpnia o godzinie 12:00. Ile dni i godzin trwała ta pielgrzymka.*
 - *Jeżeli 31 grudnia wypadnie w niedzielę to w kolejnym roku, który nie jest rokiem przestępnym, Boże Narodzenie wypadnie w jakim dniu tygodnia?*
 - *Różne zadania wynikające z rozkładów jazdy pociągów, autobusów, cenników, tablic informujących o godzinach otwarcia basenów, muzeów czy parków rozrywki.*

II. Ułamki zwykłe

1. Pojęcie ułamka: ułamek jako część całości i jako iloraz. Liczby mieszane, ułamki właściwe i niewłaściwe. Porównywanie ułamków.
2. Skracanie i rozszerzanie ułamków, np.
 - *Rozszerz dany ułamek tak, aby miał mianownik 10 lub 100*
 - *Rozszerz lub skróć jeden z danych ułamków tak, aby otrzymać ułamki o jednakowych mianownikach*
3. Dodawanie i odejmowanie ułamków o różnych mianownikach, np.

ZAGADNIENIA KLASA 5 SP

- Oblicz: $\frac{5}{7} + 5\frac{2}{9} \cdot 12\frac{2}{11} - 3\frac{2}{33}$
- 4. Mnożenie i dzielenie ułamków zwykłych przez liczby naturalne, np.
- Drużyna harcerzy złożona z 5 zastępów, z których każdy zastęp liczy 7 harcerzy, urządza ognisko. Ile kielbas oraz chleba krojonego fabrycznie na 23 kromki należy zakupić, jeśli każdy harcerz zje $1\frac{2}{3}$ kielbasy oraz 4 kromki chleba?

III. Ułamki dziesiętne

1. Pojęcie ułamka dziesiętnego. Zamiana ułamków dziesiętnych na zwykłe.
2. Dodawanie i odejmowanie, mnożenie i dzielenie ułamków dziesiętnych, np:
 - Państwo Kowalscy postanowili w swoim salonie o rozmiarze 5,85m na 6,45m wymienić deski podłogowe. Rozważają zakup desek w promocyjnej cenie 49,75zł za metr kwadratowy. Deski mają 1200mm długości i 140mm szerokości, a pakowane są w paczki po 7 sztuk. Biorąc pod uwagę, że można kupić tylko całe opakowania oraz przy założeniu, że nie będzie żadnych strat w trakcie montażu, ile Państwo Kowalscy zapłacą za materiał na swoją podłogę?
3. Zamiana jednostek monetarnych (1zł = 100gr), wagi (0,001t = 1kg = 100 dag = 1000g) długości (0,001km = 1m = 10dm = 100cm = 1000mm)

IV. Planimetria

1. Podstawowe pojęcia: płaszczyzna, prosta i półproste, proste równoległe i prostopadłe
2. Kąty, rodzaje kątów i mierzenie kątów, kąty wierzchołko we i przyległe.
 - Oblicz miarę szukanego kąta korzystając z dostępnych danych
3. Rodzaje i własności trójkątów (w szczególności trójkąt prostokątny, równoramienny, równoboczny oraz trójkąt Pitagorasa), wysokości w trójkącie.
 - Obliczanie pola trójkąta, obliczanie wysokości trójkąta korzystając z dostępnych danych.
 - Czy z podanych odcinków można zbudować trójkąt?
 - Ile stopni mają szukane kąty w podanych trójkątach?
4. Równoległoboki – obliczanie pola i wysokości równoległoboku w tym rombu korzystając z dostępnych danych.
5. Trapezy – obliczanie pola i wysokości trapezu korzystając z dostępnych danych.
6. Klasyfikacja czworokątów.

V. Stereometria

1. Prostopadłościan – objętość, pole powierzchni bocznej i całkowitej, podstawy np.
 - Oblicz objętość prostopadłościanu oraz pole jego powierzchni bocznej.
 - Oblicz wysokość prostopadłościanu.
2. Siatki graniastosłupów.

BIOLOGIA Egzamin pisemny oraz ustny

1. Opowiedz, czym zajmuje się biologia i w jaki sposób możemy ją poznawać.
2. Omów, jakie czynności życiowe wykazują organizmy żywe.
3. Powiedz co to jest tkanka i podaj przykłady.
4. Wyjaśnij co to jest komórka i tkanka?
5. Czym różnią się komórki roślinne i zwierzęce?
6. Wymień najważniejsze składniki chemiczne z których zbudowany jest organizm żywy.
7. Opowiedz jaką rolę w organizmie pełni woda.
8. Czym jest samożywność i cudzożywność? Co to jest fotosynteza?
9. Na czym polega wymiana gazowa u roślin i zwierząt?
10. Jak przebiega wymiana gazowa u roślin, a jak u zwierząt?
11. Jakie znasz Królestwa organizmów?
12. Czym różnią się od siebie bakterie i wirusy?
13. Co to znaczy, że grzyby mają różnorodną budowę?
14. Omów na czym polega nietypowa budowa porostów?
15. Omów z jakich części składa się roślina? Opowiedz o ich funkcjach.
16. Dlaczego mchy nazywamy roślinami wodno – lądowymi?
17. Wymień rośliny zaliczane do paprotników, skrzypów i widłaków. Podaj Przykłady.
18. Jakie są cechy roślin nasiennych. Wymień kilka z nich.
19. Omów w jaki sposób rozmnażają się rośliny nasienne.
20. Wymień jakie znasz rośliny nasienne.
21. Opowiedz w jaki sposób rozprzestrzeniają się rośliny okrytonasienne?

GEOGRAFIA Egzamin pisemny oraz ustny

I. Mapa:

1. Skala mapy - skala liczbowa, skala mianowana, obliczanie odległości rzeczywistej.
2. Przedstawianie wysokości na mapie - wysokość względna, wysokość bezwzględna, poziomica.

II. Krajobrazy Polski:

1. Niziny, wyżyny, góry w Polsce.
2. Największe rzeki, jeziora w Polsce - rzeka główna, dopływ, ujście, źródło.
3. Największe miasta w Polsce.
4. Występowanie i wykorzystanie węgla kamiennego.
5. Powstawanie wąwozów lessowych.
6. Formy krasowe na Wyżynie Krakowsko- Częstochowskiej - jaskinia, stalaktyt, stalagmit, stalagnat.
7. Cechy pogody w górach - halny.
8. Różnice pomiędzy Tatrami Wysokimi a Zachodnimi - wysokości bezwzględne, granity, wapienie, stawy, jaskinie.

III. Lądy i oceany:

1. Kontynenty i oceany na świecie.
2. Kierunki stron świata- główne i pośrednie.
3. Wielcy podróżnicy- Kolumb, Magellan, Vespucci, Cook, Amundsen, Peary.

IV. Krajobrazy świata:

1. Lasy równikowe, lasy liściaste strefy umiarkowanej, tajga - położenie, temperatura i opady, roślinność, zwierzęta, działalność człowieka..
2. Sawanna i step - położenie, temperatura i opady, roślinność, zwierzęta, działalność człowieka.
3. Pustynie gorące i pustynie lodowe - położenie, temperatura i opady, roślinność, zwierzęta, działalność człowieka.
4. Krajobraz śródziemnomorski - położenie, temperatura i opady, roślinność, zwierzęta, działalność człowieka.
5. Atrakcje turystyczne w krajach śródziemnomorskich.
6. Piętra roślinności w górach - regiel dolny, regiel górny, kosodrzewina, hale, turnie, wieczne śniegi i lodowce.

RELIGIA Egzamin pisemny oraz ustny

1. Prawdziwe szczęście.
 - Czym różni się prawdziwe szczęście o chwilowej przyjemności?
 - Co daje Ci szczęście?
 - Jak możesz pomagać w grupach/wspólnotach/rodzinie, aby inni byli szczęśliwi?
 - Podaj przykłady z życia codziennego, w których ważną rolę odgrywa wiara, nadzieja i miłość.
2. Biblia źródłem odkrywania tajemnicy Boga.
 - Jak inaczej nazywamy Biblię? Z czego się składa Biblia?
 - Jakie Księgi Biblijne umiesz wymienić, jakie rodzaje ksiąg znajdują się w Nowy Testamencie?
 - Jakie gatunki literackie możesz znaleźć w Biblii?
 - Jak czytać i interpretować Pismo Święte? Czy można brać wszystko dosłownie?
 - Biblia a nauka - czy jest tu jakiś konflikt, czy da się te dwie nauki pogodzić?
 - Jaki jest związek Pisma Świętego a Tradycją? Czy jest Tradycja (pisana przez wielkie T)?
 - Czytasz indywidualnie Pismo Święte?
3. Bóg objawia siebie w dziele Stworzenia.
 - Opowiedz biblijny przekaz stworzenia świata.
 - Stworzenie człowieka i grzech pierwszych ludzi. Co Bóg wtedy obiecał?
 - Historie biblijne: Kain i Abel, Noe, wieża Babel.
 - Wyjaśnij pojęcia: anioł, błogosławieństwo, Ewangelia, protoewangelia, wolna wola, grzech pierworodny.
 - Jak odróżnić dobro od zła? Podaj przykłady postaci biblijnych.
 - Jakie są konsekwencje grzechu?
4. Bóg wierny obietnicom prowadzi swój lud.
 - Co to jest Naród Wybrany? Co oznacza słowo przymierze.
 - Opowiedz historię Abrahama, Izaaka, Jakuba, Józefa Egipskiego, niewoli egipskiej, Paschy i wyjścia z Egiptu, wędrówki Narodu Wybranego, otrzymania Dekalogu. Jak Bóg troszczy się o swój lud? Jak jest postawa ludzi wobec Boga?
 - Kim był Jonasz?
5. Jezus obiecany Mesjaszem.
 - Jak Bóg objawia się ludziom? W którym momencie historii i jak objawił się w pełni?
 - Jak Jezus okazuje nam miłość poprzez mękę, śmierć i zmartwychwstanie?
 - Czym jest Ewangelia? Jakich znasz Ewangelistów? Czy poszczególne wersje ewangelii są takie same czy różnią się od siebie?
 - Czym jest przypowieść? Jakich znasz przypowieści o Królestwie Niebieskim?

6. Kościół Jezusa Chrystusa.

- o Czym jest Kościół (pisany przez wielkie K), a czym kościół (przez małe k)?
- o Wymień biblijne obrazy Kościoła - do czego możemy porównać Kościół, np do owczarni, gdzie Jezus jest Dobrym Pasterzem.
- o Czym jest Sakrament Chrztu? Jakie jest znaczenie Chrztu?
- o Jak wyglądał pierwotny Kościół?
- o Opowiedz o początkach Kościoła w Polsce.
- o Czym jest życie konsekrowane? Czym są misje, kim są misjonarze?
- o Kim są świeccy i jaka jest ich rola w Kościele?
- o Jak Ty możesz udzielać się w Kościele?

7. Eucharystia.

- o Jak została ustanowiona Eucharystia?
- o Jakie są części Mszy Świętej? Co dzieje się podczas Mszy Świętej?
- o Jak przygotowujesz się do przyjęcia Pana Jezusa w Komunii Świętej?
- o Jak należy się zachować przed i po przyjęcia Pana Jezusa?
- o Czym jest Adoracja Najświętszego Sakramentu?

8. Rok liturgiczny.

- o Na jakie okresy dzieli się rok liturgiczny?
- o Co oznaczają poszczególne kolory?
- o Jakie są najważniejsze święta i uroczystości w ciągu roku? Co w sposób szczególny przeżywamy w danym miesiącu/okresie? (np. październik miesiącem różańcowym, itd.)

9. Święci i błogosławieni.

- o Opowiedz o swoim patronie/ulubionym świętym.
- o Opowiedz o św. Józefie.
- o Kim był bł. Stefan Wyszyński?
- o Kim była bł. matka Elżbieta Róża Czacka?
- o W czym możemy ich naśladować?

Polecamy podręczniki wydawnictwa Jedność oraz wszystkie inne dopuszczone na terenie diecezji Ucznia. Na podstawie: Konferencja Episkopatu Polski, *Podstawa Programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, 2018 oraz Komisja Wychowania Katolickiego KEP, *Program nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach*, Częstochowa, 2018. (Wyd. „Święty Paweł”)

ETYKA – egzamin pisemny i ustny

I. Elementy etyki ogólnej.

1) Omów następujące emocje oraz uczucia: wstręt, akceptacja, duma, przyjemność, przykrość, zazdrość. Posłuż się nazwami emocji i uczuć do opisywania przeżyć własnych oraz przeżyć innych osób w kontekście różnych doświadczeń moralnych. Wykorzystaj te pojęcia do scharakteryzowania przeżyć, działań i postaw bohaterów powieści, opowiadań, filmów, spektakli teatralnych.

2) Wyjaśnij co to jest: postawa, cnota, wada, wartość, prawda, szczęście.

3) Wyjaśnij i omów, co to jest: decyzja, czyn, podmiot działania (autor, sprawca), intencja działania, skutek (konsekwencja).

4) Wyjaśnij różnicę między prawem i religią.

II. Człowiek wobec innych ludzi.

5) Podaj przykłady okazywania szacunku i wyrozumiałości osobom starszym (seniorom), słabszym i potrzebującym pomocy. Uzasadnij, dlaczego należy okazywać wyrozumiałość innym osobom.

6) Wyjaśnij, czym jest przemoc, scharakteryzuj różne rodzaje przemocy (w tym cyberprzemocy) i podaj przykłady przejawów przemocy.

7) Wyjaśnij, co to są konflikty. Podaj przykłady rozwiązywania konfliktów (np. z rodzeństwem, z koleżankami i kolegami), które nie uciekają się do przemocy.

8) Wyjaśnij zasadę niekrzywdzenia oraz podaj przykład jej zastosowania.

9) Wyjaśnij na czym polega zasada *fair play* i podaj przykłady jej zastosowania.

10) Objaśnij i podaj przykłady, czym jest troska, bezinteresowność, współczucie, zaufanie, nietykalność osobista, współdziałanie.

III. Człowiek wobec siebie.

11) Wyjaśnij, czym jest sumienie i jaką pełni rolę z życia człowieka.

12) Objaśnij i podaj przykłady, czym jest sensu życia, roztropności, prywatności, asertywności.

IV. Człowiek a świat ludzkich wytworów.

13) Wyjaśnij znaczenie pracy zarobkowej dla życia człowieka. Wskaż i omów związek między uczeniem się a wykonywaną pracą.

14) Podaj przykłady ludzkich wytworów materialnych i niematerialnych. Omów ich znaczenie w kontekście pytania o dobre życie.

15) Wyjaśnij i omów znaczenie relacji między wiedzą i postępem cywilizacyjnym. Uzasadnij, dlaczego wiedza jest dobrem (wartością).

V. Człowiek wobec przyrody.

16) Podaj przykłady właściwego korzystania z dobrodziejstw przyrody.

17) Omów, jak można chronić przyrodę.

VI. Elementy historii etyki

18) Scharakteryzuj stoicki ideał mędrca. Wyjaśnij, na czym polega idea życia zgodnego z naturą.

19) Omów hierarchię wartości w ujęciu Maxa Schelera